ՀՕՐՍ ԿԱՄՔԸ ԿԱՏԱՐԷ

1. ՅԱՓԾՏԱԿԵԼՈՒ ՅԻՍՈՒՍ ՈՐՊԷՍՋԻ
   ԹԱԳԱՒՈՐ ԸՆԷՆ ՋԱՅՆ,
   ԻՆՔ ԱՌԱՆՋԻՆ ԼԵՌ ԵԼԱՒ

2. ՄՈԳԵՐԸ ԲԱՑԻՆ ԻՐԵՆՑ ԱՐԿՂԵՐԸ
   ԵՒ ՅԻՍՈՒՍԻ ԸՆԾԱՅԵՑԻՆ ՈՍԿԻ,
   ԿՆԴՐՈՒԿ ԵՒ ՋՄՈՒՌՍ

3. “Ի ՍԿԶԲԱՆԷ ԱՐԱՐ ԱՍՏՈՒԱԾ
   ՋԵՐԿԻՆ ԵՒ ՋԵՐԿԻՐ”

4. “Ո՛Չ ԹԷ ԻՄ ԿԱՄՔՍ ԿԸ ՓՆՏՌԵՄ,
   ԱՅԼ ԱՆՈՐ ԿԱՄՔԸ ՈՐ ՋԻՍ ՂՐԿԵՑ”

5. ԵՐԱՆԻ՛ ԱՆՈՐ ՈՐ ՉԻ ԳԱՅԹԱԿՂԻՐ

ՅԱՓՇՏԱԿԵԼՈՒ ՅԻՍՈՒՍ՝ ՈՐՊԷՍԶԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ԸՆԷՆ ՉԱՅՆ, ԻՆՔ ԱՌԱՆՁԻՆ ԼԵՌ ԵԼԱՒ

Այս աշխարհի մեծերը, որոնք կ՛ուզեն թագաւոր կամ նախագահ ըլլալ, ոչ թէ հրապարակէն կը բաշուին, այլ հրապարակ կ՛իջնեն, դրամ և հարստութիւն կը խոստանան որպէսզի ընտրուին: Անդին կը տեսնենք աստուածառաք Յիսուս՝ Աստուածորդին, որ փոխանակ մարդիկ տեսնեն Զինք, Ի՛նք կը բաշուի հրապարակէն ու կը բարձրանայ դէպի Բարձրեալը. ոչ թէ թագաւոր մը ըլլալու, այլ կատարելու Իր առաքելութիւնը ու ընծայելով իր կեանքը խեզի և ինձի համար, որպէսզի մենք հաւատալով և ճանչնալով զԱստուած, ունենանք յաւիտենական կեանք:

Առաքելական ժամանակաշրջանին, հաւատացեալներու թիւը շատ փոքր էր: Բայց իրենց անձնանուէր գործունէութեամբ յառաջացնել էր Յիսուս Քրիստոսի Աստուածորդիութիւնը և սուրբ Աւետարաններու գիտութիւնը: Առաքեալներու անձնամատոյց կեանքը, հալածուիլը և չարչարանք բաշելը շատ աւելի ազդեցութիւն ներգործեց զիրենք մտիկ ընողներուն վրայ:

Լսենք մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի վկայութիւնը թէ ի՞նչ կը նշանակէ կոչում ունենալ.

> «Տիրոջ Հոգին իմ վրաս է,
> որովհետեւ զիս ոծեց և **ղրկեց**՝
> աղքատներուն փրկութեան աւետիս տալու,
> սրտաբեկները մխիթարելու,
> գերիներուն ազատութիւն բերելու,
> կոյրերուն աչքերը բանալու,
> հարստահարուածները ազատելու
> և յայտարարելու, թէ ահա հասած է ժամանակը,
> երբ Տէրը պիտի փրկէ իր ժողովուրդը»:--Ղուկ. Դ.18

Ի՞նչ կը նշանակէ ղրկուիլ:

Ղրկուած ըլլալ կը նշանակէ՝ մահը արհամարհել ու նայիլ բարբարոսներու աչքին, ուղի՛ղ, անվախ և անխաբ: Յիսուս Իր սրբութեան ոգեշնչեց առաքեալները: Պարզ ձկնորսները աստուածաբարբառ դիւցազուններ դարձան: Յիսուսի առաքած աշակերտները՝ բոլոր իմաստասէրներէն, մտաւորականներէն և իշխանաւորներէն աւելի փոքր էին, իսկ այսօր ... համաշխարհային դէմքեր ու նկարագիրներ դարձած են:

Յիսուս Քրիստոս մեծ համեստութեամբ սակայն անվիճելի ճշմարտութեամբ կ՛ըսէ Աւետարանին մէջ.

> **«Դուք կ՛ըսէք՝ թէ Զիս կը ճանչնաք և Իմ ուրկէ ըլլալս գիտէք: Բայց ես, Իմ ինքնակութեամբս եկած չեմ. սակայն Ան որ Զիս ղրկեց՝ վստահելի է, թէպէտ դուք չէք ճանչնար զԱյն: Ես կը ճանչնամ զԱյն, որովհետեւ որովհետեւ Անոր կողմէ կու գամ և Ի՛նք Զիս ղրկեց»**
>
> --Յով. Է.28:

Ղրկուող անձը մտքով ու հոգիով պատրաստ ըլլալու է անձնանուիրումի. որ կը նշանակէ աստուածութեան ուխտ ընել՝ ձօնել մեծաշուք արարքով կամ անձը սրբագործել անձնանուիրումով:

Կոչում ունեցող անձը՝ ինք իր երթալիք վայրը չ՛որոշէր, այլ զինք Ղրկողը կ՛որոշէ անոր երթալիք տեղը: Պօղոս և իր օգնականները կը շրջէին Փռիգիայի և Գաղատիայի կողմերը, և կը մտածէին երթալ Բիթանիա այսինքն դէպի Արեւելք: Սակայն Յիսուսի Հոգին համարձակութիւն չի տուաւ անոնց: Ուստի, կտրելով Միսիան՝ իջան Տրովադա:

Գիշերը Պօղոսին տեսիլք մը երեւցաւ. Մակեդոնացի մարդ մը կեցած կ՛աղաչէր իրեն և կ՛ըսէր.

«Անցի՛ր Մակեդոնիա և օգնէ՛ մեզի»--Գործք ԺԶ.9-10:

Ի՞նչ կը կարծէք պատահեցաւ այս աւետարանիչ խումբին երբ հրաժարեցան Արեւելեան Փոքր Ասիա երթալէ ու դարձան Մակեդոնիա:

Այս գաւառին գլխաւոր քաղաքը կը կոչուէր Փիլիպպէ: Պօղոս և Շիղա փոխանակ գտնելու Հրեայ ժողովարան մը, կը գտնէն բանի մը Հրեաներ որոնք Շաբաթ օրերը գետի մը եզերքը կը հաւաքուէին աղօթելու: Այս անյաջողութեան վրայ առաւել եւս տեղւոյն ժողովուրդը զիրենք բռնի զօրագլուխներուն կը տանին: Զօրագլուխները տեսնելով ամբոխին բարկութիւնը, Պօղոսին և Շիղային զգեստները կը պատռեն ու կը հրամայեն գանակոծել զանոնք:

> «Եւ անոնց շատ վէրքեր հասցնելէ յետոյ, բանտարկեցին ու պատուիրեցին բանտապետին զգուշութեամբ պահել զանոնք: Բանտապետը այսպիսի հրաման առնելով՝ զանոնք նետեց ներքին բանտը և անոնց ոտքերը սեղմեց կոճղի մէջ»:
> --Գործք ԺԶ.23-24:

Կոչում ունեցո՛ղ հաւատացեալ մը որ չունի՛ երկնային առաքելութիւն և տեսիլք, պիտի կասկածի ըսելով թէ "երանի դէպի Փոքր Ասիոյ Արեւելեան սահմանները երթայի և այս փորձանքը չտեսնէի": Բայց ոչ ա՛յն հաւատացեալը որ, ղրկուած է Աստուծմէ:

Տեսնենք թէ Պօղոս ու Շիղա անվեհեր աւետարանիչները ի՛նչ ըրին բանտին մէջ երբ իրենց մարմինը վիրաւոր ու ոտքերնին կոճղի մէջ էր:

Կէս գիշերուան մօտ, մինչ Պօղոս ու Շիղա կ՛աղօթէին և զԱստուած կ՛օրհներգէին, իսկ միւս բանտարկեալները իրենց մտիկ կ՛ընէին, յանկարծակի մեծ ցնցում մը տեղի ունեցաւ, այնպէս որ բանտին հիմերը սասանեցան և իսկոյն բացուեցան բոլոր դռներն ու թակուեցան բոլորին կապանքները: Երբ բանտապետը արթնցաւ և բացուած տեսաւ բանտին դռները՝ սուրը քաշեց և կ՛ուզէր անձնասպան ըլլալ, կարծելով թէ բանտարկեալները փախած են: Բայց Պօղոս բարձր ձայնով կանչեց ու ըսաւ.

"Ինքզինքիդ վնաս մի՛ հասցներ, քանի բոլորս այստեղ ենք":

Բանտապետը լոյս ուզեց և ներս խուժեց և սարսափած ինկաւ Պօղոսի և Շիղայի առջեւ. և դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ. "Տիա՛րք, ի՞նչ պէտք է ընեմ որ փրկուիմ": Եւ անոնք ըսին.

> "Հաւատա՛ Տէր Յիսուս Քրիստոսին ու պիտի փրկուիս դուն և քու ամբողջ ընտանիքովդ»:

Կոչում ե՛ւ առաբելութիւն ունեցող հաւատացեալի մը միա՛կ ընելիքը աղօթել ու սպասել է տեսնելու համար Աստուծո՛յ դերը իր առաբելութեան մէջ:

Հակառակ անոր, որ Փիլիպպէի մէջ չկար Հրեաներու ժողովարան մը, Պօղոս առաբեալ և իր աւետարանչական ընկերները հաստատեցին օրինակելի եկեղեցի մը: Մոռնալու չէ՛ նաեւ, որ այս փոքր եկեղեցին դարձաւ տիպարը աւետարանչական գործին առատաձեռնութեամբ մասնակցութիւն բերելու սովորութեան: Պօղոս առաբեալ կը գրէ.

> «Կ՛ուզեմ որ գիտնաք՝ թէ Աստուծոյ շնորհիը ի՛նչպէս ինքզինք կը յայտնէ Մակեդոնիայի եկեղեցիներուն մէջ: Հակառակ իրենց կրած նեղութեան և ծանր փորձութեան և իրենց ծայր աստիճան աղքատութեան՝ չափազանց առատաձեռն եղան: Ես կը վկայեմ, թէ կամաւոր կերպով տուին՝ իրենց կրցածին չափ և նոյնիսկ իրենց կարելիութենէն աւելի»--Բ. Կորն. Ը.1-3:

Գործք Առաբելոցի նկարագրութիւններէն կը տեղեկանանք, թէ առաջին անձը որ ընդունեց աւետարանը, Փիլիպպէի մէջ Լիտիա անունով ծիրանավաճառ կին մըն էր Թիւատիրէն եկած: Երկրորդ. բանտապետի մը մասին կը կարդանք, որ աիով ու դողով դարձի եկաւ և ընդունեց Քրիստոսի աւետարանը, ինք և իր բոլոր տունը:

Որպէս հետեւանք աւետարանիչներու բանտարկութեան ու նեղութեան, կը տեսնենք Աստուծոյ զօրութեան ներգործութիւնը, որ յառաջ բերաւ Եւրոպական հողամասին վրայ առաբեալին հաստատած առաջին եկեղեցին: Պօղոս առաբեալ միշտ իր սրտին մէջ կը պահէր մտերմիկ կապ մը Փիլիպպէի եկեղեցւոյ նկատմամբ:

Պօղոս առաբեալ ցույց տալով Յիսուսի անձնանուիրումը, կը խնդրէ Փիլիպպեցիներէ, որ համերաշխ ըլլան իրարու հետ և իրենց անձերուն վրայ (իրենց ապրումո՛վ) ցուցաբերեն Քրիստոսի խոնարհութիւնը, բան թէ առաջնորդուին եսասիրութեամբ և հպարտութեամբ:

Առաբեալին ծայրագոյն յորդորը փիլիպպեցիներուն, նմանի՛լ է Յիսուս Քրիստոսի: Քրիստոսի նմանելու ձգտումն իսկ կը բարձրացնէ մեր հոգին, կ՛ազնուացնէ մեր արարքները, և թռիչք կու տայ մեր ծիգերուն:

Հոգեկան Լոյսը կ՛առաջնորդէ հաւատացեալը ո՛չ միայն գիտնալու և ճանչնալու, այլ ճանչցուած Մէկը իւրացնելու, զԱյն ապրելու և Անոր նմանելու: Աստուծոյ կերպարը աստուածային ներքին ձգտումն է մարդուն մէջ, ինչպէս դրամը, երբ եղծուի արհունական կնիքը իր վրայէն, անարժէք կը դառնայ: Պօղոս առաբեալ իր կեանքի վերջաւորութեան կը յորդորէ հաւատացեալները ըսելով. «Ահա թէ ինչու՝ մեծ հաճոյքով կը պարծենամ տկարութիւններովս, որպէսզի Քրիստոսի զօրութիւնը իմ մէջս հաստատուի: Ատոր համար ալ, ես գոհ եմ տկարութիւններուս և Քրիստոսի համար կրած նախատինքներուս, նեղութիւններուս, հալածանքներուս և դժուարութիւններուս համար. որովհետեւ երբ տկար եմ՝ այն ատեն է որ զօրաւոր եմ»--Բ Կորնթ. ԺԲ. 9-10:

Պօղոս առաբեալ, Դամասկոսի ճամբուն վրայ, երբ հանդիպեցաւ

հրեղէ՛ն Յիսուս Քրիստոսի և ստացաւ երկնային կոչում, անմիջապէս Աւետարանի բարոզիչ չդարձաւ, այլ երկու տարի Արաբիոյ անապատին մէջ, ինքզինք նուիրեց խոկումի և աղօթքի: Այդ երկու տարիներու ընթացքին առաքեալը շնորհը ունեցաւ փորձարարաբար ճանչնալու Աստուծոյ սէրը յանդէպ մարդ արարածին: Ան ստացաւ ոչ միայն կոչում, այլ նաեւ ղրկուեցաւ բարոզելու հեթանոս ժողովուրդներուն: Ինչո՞ւ արդեօք հազարաւոր Հրեայ քրիստոնեաներու մէջէն Աստուած չընտրեց ուրիշ Փարիսեցի մը և ընտրեց Իր Որդւոյն մեծագոյն հալածիչ Պօղոսը:

Վերոյիշեալ հարցումին պատասխանը կը գտնուի Գաղատացւոց Թուղթին Ա.Գլուխ 15-20 համարներուն մէջ: Պօղոս առաքեալ մինչեւ այդ ժամանակ ի՛նչ որ սորված էր Հրէական աւանդութենէ, ջանաց մաքրել իր միտքն ու հոգին: Ուստի ան գնաց անապատ երկու երկար տարիներ:

Ի՞նչ կը նշանակէ "անապատ": "Ապատ" բառը պարսկերէն "քաղաք" կը նշանակէ. օրինակ՝ Վաղարշապատ, իսկ "անապատ" կը նշանակէ քաղաք ըլլալէ դադրած: Այսինքն տեղ մը ուր մարդկայի՛ն քաղաքակրթութիւն, իմաստասիրութիւն կամ աւանդութիւն չկայ: Մարդ երբ ինքզինք կը պարպէ այս աշխարհի իմաստութենէ ու խաբէական աւանդութիւններէ ու տրամադրէ՛ Աստուծոյ. Աստուած ա՛յդ ժամանակ կրնայ վստահիլ Իր յայտնութիւնները և մատուցանել զանոնք այդ ուխտաւորին:

Պօղոս առաքեալ երկո՛ւ տարի աղօթքով ու խորհրդածութեամբ կրցաւ մաքրել իր հին վարդապետութիւնները ու խոնարհութեամբ գնաց Երուսաղէմ տեսնելու Պետրոս ու Յովհաննէս առաքեալները, ոչ թէ անոնց հետ հակաճառելու, այլ զանոնք մտիկ ընելու: Կոչում ունեցող իւրաքանչիւր աշակերտին Հաւատոյ Հանգանակը, ըլլալու է Յիսուսի պատուէրը որ Ան անձա՛մբ տուաւ Իր աշակերտներուն և ըսաւ.

«Աստ՛ւ աշխարհ պիտի ճանչնայ թէ դուք իմ աշակերտներս էք եթէ իրարու վրայ սէր ունենաք»:

Խորունկ համոզումի, անձնական փորձառութեան ամենաուժգին փաստն է Պօղոս առաքեալի կեանքը:

Ան կ՛ըսէ.

«Այս չղթաները կը կրեմ ա՛յն Անձին համար՝ որ Իսրայէլի Յոյսն էր» (որպէս բանտարկեալ Հռոմի ճամբուն վրայ)--Գործք ԻԸ.20:

Պօղոս առաքեալին կրածը ո՛չ թէ փառք մըն էր, այլ անարգանք:

«Մինչեւ օրս յաճախ անօթի ալ կը մնանք, ծարաւ ալ, կիսամերկ ալ, յաճախ ծեծի կ՛ենթարկուինք, բնաւ մնայուն կայք չունինք, և մեր հացն ալ սեփական աշխատանքով կը ճարենք»--Ա. Կորնթ. Դ.11:

Ահա իտէալ քրիստոնեայ մը, որ թէ՛ կոչում ունի, և թէ՛ ղրկուած է:

Յունուար 15, 2000
Թորոնթօ

ՄՈԳԵՐԸ ԲԱՑԻՆ ԻՐԵՆՑ ԱՐԿՂԵՐԸ ԵՒ ՅԻՍՈՒՍԻ ԸՆԾԱՅԵՑԻՆ ՈՍԿԻ, ԿՆԴՐՈՒԿ ԵՒ ՋՄՈՒՌ

Աշխարհի թագաւորներն ու հարուստները կուրանային աղբատութիւնը ու կը վստահէին ոսկիի: Հարստութիւնը երկրիս հրապարակը կանգնած է հրապուրիչ չաստուածի մը նման: Մարդիկ զայն ունենալու համար կը զոհեն ժամանակ, զօրութիւն, առողջութիւն դժբախտօրէն, առանց գիտնալու թէ որո՞ւ պիտի ձգեն իրենց դիզած արծաթն ու ոսկին:

Ընդհանրապէս մարդիկ կ՛աշխատին իրենց կեանքին բոլոր օրերը դրամ դիզելու համար, ու երբեք ժամանակ չեն ունենար զանոնք վայելելու: Աւետիք Իսահակեան ըսած է.

"Ապիրատ աշխարհ, ուր հզօր ոսկին դարձնում է գողին՝ ազնիւ, բարեյոյս, ապուշին՝ հանճար, վախկոտին՝ կտրիճ, տգեղին՝ չքնաղ և պոռնիկին՝ կոյս:"

Եգիպտոսի բարձրաբերձ Բուրգերուն իվ կայնած մէկը՝ երբ հիացումով դիտէ մարդկային հանճարին արտադրութիւնը, ինքզինքը անոր ստորոտը կը գտնէ փոքրացած, գաճաճի մը երեւոյթով: Հարըստութիւնը երկրիս հրապարակը կանգնած է հրապուրիչ չաստուածի նման: Անսիրտ հարստութիւնը, անմիտ մսխումը և աննպատակ նուիրաբերումները արժանիք չեն: Ամենայն հարստութիւն, դրամ, ստաձաւածք, անցաւոր է և միայն ծառայութիւնն է մնայուն և օգտակար: Ով քիչ ունի՝ կ՛ուզէ շատ. ով շատ ունի՝ կ՛ուզէ աւելի. ով աւելի ունի՝ կ՛ուզէ ամբողջը...: Կեանքը լաւագոյնս ունենալու կերպը անկէ հրաժարի՛լն է:

Ոչնչացան Անիի ճարտարապետական սքանչելիքը, Բագրատունեաց զինուորական ուժը, Կարսի մտաւորական կեանքը, Պիթլիսի և Արծնի առեւտրական հարստութիւնը: Հարստութիւնը պատիժ մըն է ինչպէս ստրկութիւնը: Հարուստը կրնար ունենալ երկինքը, բայց ուզած է երկիրը, կրնար բնակիլ արքայութեան մէջ, բայց ընտրած է դժոխքը, կրնար պահել իր հոգին, սակայն փոխանակած է զայն նիւթին հետ, կրնար սիրել, սակայն նախընտրած է ստել, ոչ ոք կրնայ փրկել զայն:

Հարստութիւնը յաճախ վերջն է թշուառութեան մը, և սկիզբը ուրիշ գոյն թշուառութեան...:

Ներկայ բժշկութիւնը կ՛ուրանայ աստուածային միջամտութիւնը և հրաշքները, ու կը վստահի դեղաբժշկութեան: Բժշկական աշխարհը, սակայն, չի կրնար պարծենալ որ ունի պատճառն ու պատասխանը, լուծումն ու դարմանը ամէն ախտի և հիւանդութեան: Բժիկները իրենք իսկ, համեստաբար, կը խոստովանին, որ իրենց ամբարած գիտելիքները և ձեռք ձգած արդիւնքները բժշկական բնագաւառէն ներս անբաւարար են: Կախարդներու քիմիաբանութեան կը յաջորդէ դեղագործականը, ալքեմիստներունը՝ տարրերու քիմիաբանութիւնը, որ տեւականօրէն ձեւափոխութեան մէջ է:

Մարդկութիւնը յուզող կարեւորագոյն հարցը ներկայիս, անտարակոյս, առողջութիւնն է: Հիւանդութիւնը մարդկութիւնը նեղող,

անհանգստացնող ու տառապեցնող դէպք երեւոյթ է: Հինէն ի վեր, մարդիկ դիմած են ամէն տեսակ միջոցներու՝ կանխելու համար զանազան պատեր և մահացու հիւանդութիւններ:

Գործազրկութիւնը, գործի ճնշումները, ընկերային պայմաններուն սահմանափակուածութիւնը մեր շուրջն են և մեզ ուժգամ կ՛ընեն հոգեպէս և մարմնապէս: Ահա ճիշտ հոս է որ կրօնքը՝ Յիսուսի ներկայութիւնը օգնութեան կը հասնի և ճեռք կը կարկառէ մարդկութեան՝ առ ի բարելաւում իր կեանքին ու առողջական վիճակին:

Մահէ խուսափելու ջանքերը անիմաստ են: Եգիպտոսի ժողովուրդը կ՛ուրանար մահը, ուստի կը մտածէր յաղթել մահուան նիւթին կեղծիքովը, զմռսումներով: Մարդ արարած կը վախնայ ու կը սոսկայ մեռնելէ որովհետեւ մահը խորհուրդի և գաղտնութեան վարագոյրով մը ծածկուած ու վերջնական աւարը ճանչցուած է մահուան: Մահը մեր կեանքին ամենամեծ առեղծուածն է. ըստ երեւոյթին հակադրութիւնը մեր գոյութեան:

«Դալկահար մահը նոյն ոտքով կը հարուածէ պալատ և հիւղ»:

Յիսուս Քրիստոս եկաւ աշխարհ, որպէսզի մարդը մահէն դէպի կեանք, կեանքէն դէպի առաւել կեանք, և դէպի յաւիտենականութիւն տանի: Յիսուսի առաքելութիւնը մարդը առաջնորդել է խաւարէն՝ լոյսի, մահէն՝ կեանքի, ապականութենէ անապականութիւն և անգիտութենէն դէպի Իր ճշմարիտ գիտութիւնը:

Աննուաճելի մեծութիւնը, ո՛չ հանճարեղ գիտունն է, ո՛չ ներհուն մտաւորականը, ոչ շնորհազարդ արուեստագէտը, ոչ վերասլաց աղօթողը ո՛չ ամենազօր աշխարհակալը և ո՛չ ալ ոսկեկշիռ միլիոնատէրը: Կեանքի մէջ իսկական մեծութիւնը՝ այն մահկանացու մարդն է, որուն սիրտը կը գործէ գթութեան և զոհողութեան բաբախումներով:

Մոգերը որոնք ականատես եղած էին երկնային հրաշագե՛ղ Լոյսին, իրենց երեք նիւթեղէն զօրութիւնները աւանդեցին Մանուկ Յիսուսին, որովհետեւ Անոր մէջ գտան ճշմարիտ և անապական հարստութիւնը, հոգւոյ բժշկութիւնը, մեղքերու թողութիւնը և հոգւոյ յաւիտենական կեանքը: Մոգերը ոչ թէ Յիսուսի ընծայած եղան նուէրներ, այլ ցոյց տուին իրենց զղջումը ապաշխարութիւնը, և ստացան իսկական հարստութիւն, իրական առողջութիւն, հոգեկան խաղաղութիւն և յաւիտենական կեանք:

Անոնք ուրացան նիւթին զօրութիւնը՝ ոսկին, կնդրուկն, զմռսելը և նուիրեցին իրենք զիրենք՝ իրենց անձե՛րը և ո՛չ ունեցածը, Աննիւթականին՝ Արարիչ Աստուծոյ:

Առաջին դարու քրիստոնեաներու մէջ բարոյական գերադաս ուժ մը արտայայտուեցաւ, աստուածային գերի վեր կեանք մը և նկարագիր մը ի յայտ եկաւ: Ի՞նչ իմաստ ունի եկեղեցի երթալ և կամ աղօթքի կենալ առանց զգալու Աստուծոյ Ներկայութիւնը և հոգեկան գոհունակութիւնը չապրիլ: Ի՞նչ իմաստ ունի աշակերտին դպրոց երթալը եթէ ուսում պիտի չստանայ: Ի՞նչ իմաստ ունի մարդուն գործի երթալը, աշխատանք թափելը եթէ արդար դրամ պիտի չշահի: Ի՞նչ իմաստ ունի

մեր կեանքը, եթէ խոտի նման ապրինք զայն: Կեանքը նպատակ մը հետապնդե՛լ է. պայքար մըն է կատարելութեան հասնելու համար:

Յիսուս պատուիրեց ըսելով.

«Արդ, կատարեա՛լ եղէք դուք, ինպէս որ կատարեալ է Ձեր երկնաւոր Հայրը»:

Կեանքը պէտք է դառնայ հանդիսարան հաւատքի սիրոյ և նուիրումի: Ի՞նչ իմաստ կ՛ունենայ կեանք մը, որ պատահականութեան ճգուած է: Կեանքին իմաստը օրերու շարքին մէջ չէ, այլ կեա՛նք տալուն մէջ:

Քրիստոնեայ ըլլալ ի՞նչ կը նշանակէ և քրիստոնէական կեանք ապրիլ ի՞նչ կը պահանջէ:

Առաջին.- Լծե՛լ մեր կեանքը Անոր Լոյսին որպէսզի պայծառակերպուինք:

Երկրորդ.- Սուրբ պահուելիք միակ բաներն են մեր սիրտը, մեր միտքը և մեր կեանքը:

Հաւատացեալներ վառելու են իրենց կեանքը (ուրանալ իրենց անձերը) որ անյայտանայ խաւարը՝ անհասկացողութիւնը: Կեանքը տրուած է մարդուն որ բաժնէ զայն ուրիշին հետ: Բարի Սամարացիին առակը այդ կը սորվեցնէ մեզի: Ո՛վ որ իր կեանքը կը բաժնէ ուրիշին հետ, անոր հոգին կը լեցուի կեանքի Ակնաղբիւրէն՝ Աստուծմէ: Ան կը սկսի ապրիլ ճշմարիտ կեանքը՝ վերածնեա՛լ կեանքը: Կեանքը պարտի դառնալ հանդիսարան հաւատքի, սիրոյ և ծառայութեան: Այսինքն նմանիլ Յիսուսի:

Եկէք դարձնենք մեր կեանքը համակ սիրոյ արտայայտութիւն՝ գործնական առումով: Քրիստոսի հաւատացողին կեանքը խաչով՝ ուրիշին համար ծառայելու, իմաստաւորուած կեանք մըն է:

Քրիստոսի մելանուշ ձայնը (եկէք Ինծի)ն է, որ կը հնչէ մեղմ ու խաղցր: Այդ ձայնը հաղորդական և գրաւիչ ուժ մը ունի, նորոգելու մեղաւորներուն տառապալից կեանքը և սփոփելու համար տանչուած սիրտերը:

Հաւատացեալի մը կեանքը ոչ տօն մը ըլլալու է և
ոչ ալ տարեդարձ, այլ աշխատանքի յարատեւ ընթացք:

Հոկտ. 26, 1999
Թորոնթօ

“Ի ՍԿԶԲԱՆԷ ԱՐԱՐ ԱՍՏՈՒԱԾ ՉԵՐԿԻՆ ԵՒ ՉԵՐԿԻՐ”

Ու երկիր անձեւ ու պարապ էր և անդունդին վրայ խաւար կար: Աստուած ըսաւ.

«Լոյս ըլլայ. ու լոյս եղաւ»:

Անըմբռնելի Աստուած, երկինքն ու երկիրը ստեղծող և անթոյլթենէ բոյլթիւն ստեղծող և անջրպետի տարածութեան մէջ միլիառաւոր աստղեր ու երկրագունտեր հաստատող Արարիչ Տէրը իրա՞ւ է, որ կը հետաքրքրուի մարդ արարածին կենցաղով:

Այս վիթխարի խորհուրդ ոլորտներու ու զօրութիւններու մէջ, միթէ Աստուած բան գործ չունի՞, որ կը զբաղուի առաւելաբար մարդկութեամբ: Արդեօք մարդկային երեւակայութիւնը ինքզինքը ցնորական շղարշո՞վ մը պատած է: Արդեօք մարդ արարածը արթնալու չէ՞ իր յոգնած ուղեղի անիրական երազանքէն ու պատրանքէն:

Մարդ արարածի ինքնութեան ամենաթանկագին հարցը եղած է անոր հաւատքն ու կրօնքը: Աշխարհի բոլոր կործանման պատճառը եղած են անոր հաւատքի պայքարամարտներն ու կրօնական շինարարական հիմնարկութիւնները: Ֆրանսա ունի իր Յաղթանակի Կամարը ուրկէ կը բաժնուին ու նաեւ կը միանան Բարիզի բոլոր պողոտաները: Հռոմ ունի իր սուրբ Պետրոս եկեղեցին և Վատիկանի համալիրը: Եփեսոսի մէջ կը գտնուէր աշխարհի եօթը հրաշալիքներէն մէկը սեպուած "Արտեմիսի տաճարը", հարիւր չորս մեթր երկայնութեամբ յիսուն մեթր լայն, հարիւր սիւներու վրայ հաստատուած՝ որոնցմէ իւրաքանչիւրը տասնըվեց մեթր բարձրութեամբ մենաքար մարմար էին:

Ինչպէս վերեւ յիշեցի մարդ արարած անասուն չէ՛ որ հետաքրքրքրուի միայն նիւթով և անոր խոշորութեամբ: Մարդ ժառանգած է իր Արարիչ Աստուծմէ ոգի՛ և շունչ (ինքնութիւն): Մարդ արարած կը զոհէ՛ իր բոլոր ունեցածը պաշտպանելու համար իր արժանապատուութիւնը: Մարդկային արժանապատուութիւնը ո՛չ տեսանելի է ու ո՛չ ալ շօշափելի: Տարրալուծարանի լոյսով այդ անտեսանելի բարոյական հանգամանքը մարդ էակին, ամենավսեմ և գովելի յատկութիւնն է:

Մարդկային հոգւոյն վրայ իմացականութիւնն ու կամքը կը նըշմարեն լո՛յսը էակի մը, որ կ՛իրագործէ մարդոց մէջ ճշմարիտը, բարին, օրէնքը, բացարձակ և անհուն կերպով, անիկա Աստուած է:

Եբրայեցիք Եհովա կը կոչէին իրենց Աստուածը, Իսլամները Ալլահ, Քրիստոնեաները՝ Հա՛յր Երկնաւոր: Այժմ անուանական քրիստոնեաները ուրանալով իրենց Աստուածը կ՛երկրպագեն դրամը, հեշտանքը և փառամոլութիւնը, ու կ՛ըսեն.

«Բնութի՛ւն, դո՛ւն ես մեր աստուածը, միայն քեզ կը հնազանդինք»:

Պօղոս առաքեալ հոգեկան ներշնչումի մը պահուն կը փառաբանէ զԱստուած ու կ՛ըսէ.

«Օ՜, ի՜նչ խորունկ են Աստուծոյ առատ ողորմութիւնը, իմաստութիւնն ու գիտութիւնը: Որքան անհնարելի են անոր վճիռները, և անգրնելի են անոր ճամբաները. և իրապէս, "Ո՞վ կրցաւ երբեք Տիրոջ միտքը կարդալ, Կամ ով երբեք խորհուրդ տուաւ անոր. որ փոխարէնը առնելիք ըլլայ անկէ": Որովհետեւ ամէն ինչ իրմէ է, իրմով և իրեն համար գոյութիւն ունի: Յաւէտ փա՜ռք Իրեն: Ամէն»: --Հռոմ. ԺԱ.33-36:

Աստուած գիտականօրէն ապացուցանելի չէ, որովհետեւ բնագիտութիւնը շատ ստորեւ է աստուածաճանաչումէ: Աստուած տարրեղէն կերպարանք չ՛ընդունիր և մարմնի՜ աչքի տեսողութեան չ՛ենթարկուիր: Ոչ միայն ձեռքով չի շօշափուիր, այլ մտքով ալ չի վերլուծուիր իսկ եթէ Ինք կամենայ կը ճանչցուի Իր արժանաւոր հաւատացեալներէն:

Մատթէոս առաքեալ կ՛ըսէ.

«Ոչ ոք կը ճանչնայ Որդին, եթէ ոչ՝ Հայրը. և ոչ ոք կը ճանչնայ Հայրը, եթէ ոչ Որդին, և ան՝ որուն ուզէ յայտնել Որդին»
--ԺԱ.25-27:

Աստուած ինքնաբացայայտումով ճանչցուած է մարդկութեան. կարծեցեալ իրականութիւններու իսկութիւնը հասկնալու տեղ գործնական իրագործութիւնը միայն կրնանք տեսնել: Գոյացութիւններու իսկութիւնը անխուզարկելի է: Նիւթ ըսուած բանին իսկութիւնը անխորաչափելի է: Տիեզերքի իսկութիւնը հասկնալու համար, երբ չափէն աւելի մօտենանք, մայր բնութիւնը կ՛արգիլէ մեզ: Երեւոյթները որոշ հեռաւորութենէ մը դիտելու ենք, քանի ստեղծագործութեան ստեղնաշարին վրայ բարձրանանք, գործօն սկզբունքն ու տիրապետող երեւոյթը հետզհետէ որպէս լոյս կ՛երեւին: Ինչո՞ւ, որովհետեւ երբ սկիզբէն Աստուած երկինքն ու երկիրը ստեղծեց,

«Երկիր անձեւ ու պարապ էր. և անդունդին վրայ խաւար կար»:

Մարդ արարածին ընծայուած երկրագունտ աշխարհը, ուր մե՜նք կը բնակինք, Աստուծոյ ձերակերտ ճարտարապետական յղացումն ու պարգեւն է մարդ արարածին:

Այս անձեւ ու պարապ միլիոնաւոր աստղերու և երկրագունտերու մէջ, Աստուած ընտրեց մեր արեգակնային դրութեան երկրագունտը ու պատրաստեց զայն դրախտային բնակարանի ուր Իր մտայղացում մարդ էակը պիտի ապրէր աստուածանման շինարար կեանք տէր դառնալով կենդանական աշխարհի ու գործելով որպէս արդիւնաբեր մշակ և ստեղծագործ արուեստագէտ:

Աստուծոյ առաջին ստեղծագործութիւնը տիեզերքի մէջ, եղաւ լոյսը։

Աստուած ըսաւ.

«Լոյս ըլլայ, ու լոյս եղաւ»։

Տիեզերքի յայտնաբանութիւնը նման է անվերջանալի գոյացութեան մը տեսիլքին, որ կը հոսի դէպի աստուածային Էութիւնը։ Անսպառ հեղում մը, որուն խորհրդանիշը Լոյսն է։ Չենք կրնար հաւատալ թէ, մեր երկրի վրայ գոյութիւնը պատահական դիպուածի մը արդիւնք է կամ ճակատագրի մը պատահարը։ Մարդ արարածին գործօն մասնակցութիւնը իր գիտակցութեան պատճառաւ չափազանց մտերիմ ու սերտ է անհուն տիեզերքին հետ։ Մարդկային միայն իմացական կարողութիւնը համայն գոյացութեան մէջ մեզ կը ստիպէ, որ մարդ էակը նպատակի՛ մը համար ստեղծուած արարած մըն է, ու ոչ պատահականութեան մէկ կոյր ու ժամանակաւոր արտադրութիւնը։

«Աշխարհի գոյութիւնը արդարանալի է
միայն որպէս գեղագիտական ֆենոմեն»։

«Կեանքը անով (Յիսուսով) էր։ Եւ կեանքը լոյս էր մարդոց. և լոյսը կը լուսաւորէ խաւարին մէջ. և խաւարը չճանչցաւ զայն»։

Աստուած "լոյսը" չշինեց, այլ հրամայեց որ տիեզերքի մէջ լոյս ըլլայ։ Նոյնպէս Աստուած հրամայելով իրագործեց երկրի ցամաքամասերը՝ լեռներն ու ձորերը, հարթավայրերը, ծովերն ու գետերը։

Աստուած ըսաւ.

«Երկինքի տակ եղած ջուրերը մէկտեղ ժողվուին, ու ցամաքը երեւնայ. և այնպէս եղաւ»։

Աստուած ոչ միայն անձեւ երկրագունտին ձեւ, տեսք ու կերպարանք տուաւ, այլ նաեւ վայելուչ հանդերձանք։ Կանանչ և խոտաւէտ արօտավայրեր կենդանի անասուններու համար։ Բանջարեղէններու տեսակներ, պտղատու ծառեր որպէս սնունդեղէն մարդ արարածներու, և ծառեր բնակարանային շինութեան և գունագեղ ու բուրումնաւետ ծաղիկներ, որպէսզի մարդ էակը դառնայ արուեստագէտ ու ճգտի ոչ միայն նիւթի՛ն այլ ոգեկանին՝ յաւիտենականը։

Եւ ըսաւ Աստուած.

«Երկիր կանանչ խոտ բուսցնէ, սերմ տուող խոտ, իր տեսակին պէս պտուղ տուող պտղաբեր ծառ, որ իր մէջ իր սերմը ունենայ երկրի վրայ»։

Աստուած ա՛յնքան սիրած էր Իր նախածրագրած ու շինելիք մարդ էակը, որ որեւէ գեղեցկութիւն, վայելչութիւն ու հանգստութիւն չխնայեց երկրագունտի վրայ։ Յաւելեալ ըլլալով Աստուած հրամայեց որ ջուրերը

արտադրեն ձուկեր և երկնակամարը ունենայ գունագեղ թռչուններ:

Եւ Աստուած ըսաւ.

«Ջուրերը կենդանութեան շունչ ունեցող շատ սողուններ հանեն և թռչունները երկրի վրայ երկինքի հաստատութեանը երեսը, թռչին»:

Մարդ արարածին գոյութենէն առաջ, Աստուած փափաքեցաւ որ երկիր (մարգագետինները, ջուրերը և թռչունները) ունենան իրենց գոյատեւման հաւասարակշռութիւնը: Ուստի Աստուած հրամայեց որ երկիր հանէ շնչաւոր կենդանի՝ իր տեսակին պէս, անասուններ, սողուններ ու երկրի գազաններ՝ իրենց տեսակին պէս և այնպէս եղաւ:

Որովհետեւ, մարդ արարածը Աստուծոյ ինքնութեան և էութեան բարձրագոյն ու ծայրագոյն արդիւնաբերութիւնն է, Ան չհրամայեց որ մայր բնութիւնը ինք ստեղծէ կամ բարեշրջէ կենդանիները ու անոնց տալ Աստուծոյ կերպարանքն ու նմանութիւնը:

Աստուած ա՛յնքան սիրած էր Իր մտայղացում մարդ էակը, որ փոխանակ հրամայելու մայր բնութեան, կամ կայծակնաբոց շանդերու ելեկտրական զօրութեան, Արարիչն Աստուած Ի՛նք փափաքեցաւ որպէս տիեզերքի Արուեստագէտ, շինել, ո՛չ ստեղծել մարդ էակը: Ան ըսաւ Իր արբայական ոճով.

«Մեր պատկերին ու մեր նմանութեանը պէս մարդ ընենք, և ծովու ձուկերուն ու երկինքի թռչուններուն և անասուններուն ու բոլոր երկրի վրայ սողացող բոլոր սողուններուն թող իշխէ»:

«Եւ Աստուած իր պատկերովը ստեղծեց
մարդը. Աստուծոյ պատկերով ստեղծեց
զանիկա, արու և էգ ստեղծեց զանոնք»
--Ծննդոց Ա.27:

Աստուած ո՛չ հրամայեց ջուրերու, ո՛չ հրամայեց գետնի հողին, և ոչ ալ մայր բնութեան որ ստեղծէ մարդ արարածը: Աստուած, որպէս անճառելի և անքննելի Արուեստագէտ, Ի՛նք **շինեց (արարեց)** ո՛չ թէ ստեղծեց մարդ արարածը Ի՛ր կերպարին ու Իր նմանութեամբ:

Դեկտեմբեր 10, 1999
Թորոնթօ

“Ո՛Չ ԹԷ ԻՄ ԿԱՄՔՍ ԿԸ ՓՆՏՌԵՄ, ԱՅԼ ԱՆՈՐ ԿԱՄՔԸ՝ ՈՐ ՁԻՍ ՂՐԿԵՑ”

Յով. Ե.30:

Ի՞նչ է "կամբ" ըսուածը:

Կամբը, անձի մը ինքնահաստատման ներհոգեկան պայմանն է: Մարդ կենդանիներէն կը տարբերի իր գիտակցական վարքով, բանական հոգիով, բարոյական սկզբունքով և ինքնիշխանութեամբ:

Մարդուն բնորոշ է իր ինքնագիտակցութիւնն ու ստեղծագործական աշխատանքը: Արարիչ Աստուած մարդուն պարգեւած է ազատ կամբ, ո՛չ թէ զայն գործածելու համար իր բմայիին, այլ՝ այդ բարձրագոյն պարգեւին համար մարդ պիտի փառաբանէր զԱստուած ու սիրէր ամենակալ Արարիչը, որ զինքը բարձրացնելով անկենդան հողէն, ըրած էր բարձրակէտը աշխարհի համայն արարչութեան: Արարիչ Աստուած կրնար նախագծել մարդկութեան կենցաղավարութիւնն ու ապրելակերպը, սակայն այդ նախագիծը մարդ արարածը աստուածակերպար չէր կրնար ընել երբեք: Աստուծոյ ծրագիրը ստեղծել էր Ի՛ր կերպարով ու Իրե՛ն նմանութեամբ մարդ էակ մը, որ պիտի խորհէր ու պիտի յարաբերէր ու գործակցէր սոյն ազատ կամբ շնորհող Էակին հետ, ո՛չ թէ պարտադրելով զայն, այլ՝ զգալու համար մարդ արարածին անկեղծ սէրը Իր արարչական և հայրական Հոգւոյն մէջ:

Աստուածապարգեւ ազատ կամբը շնորհուեցաւ մարդուն, որպէս ոսկի կամուրջ, սիրելու, ճանչնալո՛ւ զԱստուած ու Անոր փոխադարձ սէրը ու վայելելու հայրական առաջնորդութիւնը, սակայն մարդ էակը խափուելով չարէն, ինկաւ ի՛նքնաստուածանալու խափուսիկ ինքնահաւանութեան մէջ: Պատմութիւնը, մարդկային գազանութեան ցոլացումն է, ո՛չ որովհետեւ մարդկութիւնը տգէտ է, այլ որովհետեւ ազատ կամբ ունի, թէպէտեւ հրահանգուած է ըլլալ զգոյշ, սակայն մարդ շարունակ կ՛ապստամբի իր Արարչին՝ Աստուծոյ դէմ:

Մարդիկ սիրեցին աւելի խաւարը քան լոյսը: Մարգարէն կ՛ըսէ.

«Լսէ, ով երկինք, և ականջ դիր, ով երկիր,
Վասն զի Տէրը կը խօսի.
Զաւակներ մեծցուցի ու բարձրացուցի,
Եւ անոնք ինծի դէմ ապստամբեցան»:
--Եսայեայ Ա.2:

Սանհետրիմի նախագահ և քահանայապետ Կայիափայ կը հարցնէ Յիսուսի նկատմամբ ու կ՛ըսէ

«Ի՞նչ է ձեր կամբը»: «Մեռցնե՞նք զայն»:

Նոյնպէս Աստուած կը հարցնէ մեզմէ ամէն մէկուն, ըսելով.

«Ի՞նչ է ձեր կամբը»:

Մարդ էակ պիտի դատապարտուի ու պատժուի, ի՛ր ազատ կամբով, գործածսխալին հետեւանքով, ո՛չ "ադամական մեղքին" պատճառով:

Մարդուն սխալ արա՛րքը պիտի պատժէ իւրաքանչիւր մեղաւորը:

Անճնաւորութիւն մը ի՞նչ ուժի և զօրութեան որ յանճնէ ինքզինք, այդ զօրութիւնն է որ կը վարէ ուղեղին ընթացքը: Զարը հնարաւորութիւնը ունի վնասելու ջղաբջիջները: Բարին նոյնպէս հնարաւորութիւնը ունի բուժելու ջղաբջիջները: "հրաշք"ը Բարիին բուժիչ յատկութիւններն են որոնք կը վերանորոգեն ուղեղին ջղաբջիջները ու մարդ էակին անդամները կ՛առողջանան:

Աստուծոյ թագաւորութեան ենթարկուելու գաղափարին հետ զուգահեռ կ՛ընթանայ Անոր Կամքը հայցելու յօժարակամութիւնը:

«Սորվեցուր մեզ, ո՛վ Տէր, տեսնել և օգտագործել ծառայութեան ամէն պատեհութիւն: Թո՛ղ ըլլանք տուողներ՝ առանց փոխարժէքը հաշուելու, պայքարողներ՝ առանց զիրար վիրաւորելու, աշխատողներ՝ առանց հանգիստ փնտռելու, ծառայողներ՝ առանց վարձատրութիւն ակնկալելու, այն գիտակցութեամբ թէ Քու կամքդ է որ կը կատարենք:»

Ամէն-

Բարսեղ Կեսարացի, չորրորդ դարու եկեղեցական:

Յիսուս Քրիստոս Ճարտարապետը այս չքնաղ երկրագունտին, ու զայն Ստեղծողն ու զայն կատարելութեան հասցնող Աստուածորդին կ՛ըսէ.

«Ոչ թէ իմ կամքս կը փնտռեմ,
այլ կամքը Անոր, որ զիս ղրկեց»:

Աստուածառաք Յիսուս Քրիստոսի վկայութիւնը ցոյց կու տայ թէ Ինքզինքս որո՞ն կը սիրէ Հայր Աստուած, ու որո՞ն համախոհ ու համակա՛մ է Իր Հօր երբ կը ջանայ դաստիարակել մեզ ըսելով.

«ես ինքիրմէս ոչինչ կրնամ ընել, այլ ինչպէս որ կը լսեմ՝ այնպէս կը դատեմ և իմ դատաստանս արդար է, որովհետեւ ոչ թէ իմ կամքս կը փնտռեմ այլ կամքը անոր որ զիս ղրկեց»:

Մեզ անսպառօրէն սիրող Յիսուսի վերոյիշեալ հասկացողութիւնը իր Հօր հետ, պատուէր մը և ուղեցոյց մը ըլլալու է մեզի՛ համար, որ հետեւինք իրեն անճնուրացութեամբ և համակամութեամբ, որ պիտի դառնայ մեր զԱստուած սիրած ըլլալու ապացոյցը: Վերեւ յիշուած համարներուն վրայ երբ աւելցնենք մեր Տիրոջ վերջին աղօթքը Ձիթենեաց լերան վրայի.

«Հա՛յր, եթէ կ՛ուզես՝ այս բաժակը ինձմէ հեռացուր, բայց ոչ թէ իմ կամքս, այլ քո՛ւ կամքդ թող ըլլայ»ն, կը տեսնենք Հօր և Որդւոյն համախոհ և համակամ միասնականութիւնը, որ թէպէտ դժուարահասկընալի է մարդկօրէն, սակայն Յիսուս ցոյց տուած է Իր սիրոյ աղօթքին մէջ երբ կը խնդրէ աշակերտներուն միասնականութիւնը, ըսելով.

«Այն օրը դուք պիտի գիտնաք՝ թէ որ ես Հօրս մէջ եմ, և դուք

իմ մէջս, ու ես՝ ձեր մէջ: Ով որ կ՛ընդունի իմ պատուիրաններս և կը գործադրէ զանոնք՝ ա՛ն է որ զիս կը սիրէ: Եւ Հայրս պիտի սիրէ զիս սիրողը: Ես ալ պիտի սիրեմ զայն և ինքզինքս պիտի յայտնեմ անոր»--Յով. Ժդ.20-21:

Սոդոմ Գոմորի կործանման ատեն չհարցուեցաւ թանի՞ բաղաքագէտ կայ հոն, թանի՞ բերթող կամ աշուղ կայ հոն, թանի՞ գիտնական կայ հոն, այլ հարցուեցաւ թանի՞ արդա՛ր կայ հոն, որոնք կը սիրեն Աստուծոյ սուրբ կամքը: Սիրել ու ճանչնա՛լ Աստուծոյ կամքը, Անոր հետ միասնականութիւն ունենալ կը նշանակէ: Մարդկային հոգւոյն վրայ իմացականութիւնն ու կամքը կը նշմարեն լո՛յսը Էակի մը, որ կ՛իրագործէ մարդոց մէջ ճշմարիտը, բարին, օրէնքը, բացարձակը և անհուն կերպով, անիկա Աստուած է: Աստուծոյ օժանդակելու միակ միջոցը, Անոր կամքին սիրայօժարութեամբ կամենալն ու կատարելն է:

«Ես»դ պիտի նուիրես Աստուծո՛յ, կամ հու ցանկութեան իրագործումին: Մարդկային հոգւոյն մէջ կայ կատարեալ երջանկութեան անյագ ծարաւ մը, որ կը փնտռէ բացարձակ Բարին, յագուրդ տալու թէ՛ իր իմացականութեան և թէ կամքին:

«Ջանք ըրինք անձնականացնելու Քրիստոսն ու Իր փրկութիւնը, ու այդ պատճառով կորսնցուցինք Քրիստոսի Եկեղեցիին միասնականութեան հոգին»-Վր.Պ.Տարաճեան: Հեթանոս մատենագիր Celsus 1806-ին կրցաւ տեսնել բրիստոնէութեան յաջողութիւնը և տարածուիլը, ու զայն վերագրեց հաւատացեալներու միասնականութե՛ն զօրութեան:

«Բոլորը միասնաբար յարատեւ աղօթքով կ՛անցընէին օրերը»-
Գործ.Ա.14

Սուրբ Հոգին իջաւ երբ միասնականութիւն կար հաւատացեալներու միջեւ:

**«Ձեր իրար սիրելո՛վ է որ մարդիկ պիտի գիտնան,
թէ դուք իմ աշակերտներս էք»** ըսաւ Յիսուս:

Մարտ 30, 2000
Թորոնթօ

ԵՐԱՆԻ՛ ԱՆՈՐ, ՈՐ ՉԻ ԳԱՅԹԱԿՂԻՐ...

Քսաներորդ դարը մխրճուած է այնպիսի շփոթ իրադարձութիւններու մէջ, որ մարդ կորսնցուցած է իր բարոյական արժէքներն ու գերբնականին հաւատալու կարելիութիւնը: Մարդկութիւնը գայթակղած է իր դարաւոր աւանդութիւններէն ու հաւատքէն: Մեծագոյն պատճառը սոյն գայթակղութիւններուն՝ եկեղեցիներու բազմաբաժանումը եղած է:

Ի՞նչ կը նշանակէ գայթակղիլ:

Ըստ Հր. Աճառեանի և Ստ. Մալխասեանցի բացատրութիւններուն՝ "գայթակղիլ" կը նշանակէ գլորիլ, մոլորիլ, սխալիլ, միտքը պղտորել, սայթաքիլ, միշտ կորստաբեր և ժխտական հետեւանքներով:

Ընդհանրապէս այնպէս կը կարծուի, թէ գայթակղող անձը նորահաւատ մը, անչափահաս մը կամ տկարամիտ մը կ՛ըլլայ: Սակայն Յովհաննէս Մկրտիչի պարագան՝ անոր բանտարկութիւնը կ՛ապացուցանէ, որ հաւատքի ճանապարհին մէջ որքան ալ մեծ և ուժեղ ըլլայ մարդ, ան դարձեալ կրնայ գայթակղիլ, որովհետեւ կեանքի և իմացական փորձառութեամբ իսկ մարդ տակաւին մանուկ մըն է տիեզերքի անջրպետին առընթեր:

Սեւեռենք մեր հայեացքը հրէաստանի ժողովուրդը ցնցող մարգարէին: Արտասովոր և աննախընթաց երեւոյթով, սակայն իշխանական բարոզչութեամբ ճգնաւոր Յովհաննէս Մկրտիչ կանգնած է Յորդանանի ծանծաղ գետափը ու կ՛որոտայ. «Ապաշխարեցէ՛ք, որովհետեւ երկինքի արքայութիւնը մօտեցած է»:

Իր կոթողական անձնաւորութիւնն ու երեւոյթը վախ կ՛ազդէ շատ մը բարեպաշտ հրեաներուն, որոնք կու գան մկրտուելու ու մաքրուելու իրենց մեղքերէն Յորդանան գետին մէջ: Բազմաթիւ են անոնք, որոնք կը հաւատան Յովհաննէս Մկրտիչին բարոզութեան ու զղջումով և ապաշխարանքի մկրտութեամբ կը ստանան մեղքերու թողութիւն:

Հետաքրքիր ու դէմ ու թեր բազմութեան մէջ (Փարիսեցիներու, Օրինականներու և մաքսաւորներու), կ՛երեւի նաեւ Նազովրեցի մը, որուն հաստատ քայլերը և հմայագեղ ներկայութիւնը կը նշմարուի արդարութեան անօթի հրեղէն Մկրտիչէն: Գոռացող Յովհաննէս Մկըրտիչ, կիներէն ծնած մեծագոյն մարգարէն է՝ նախակարապետը Մեսիային: Ան չհամարձակիր ու կը մերժէ մկրտել Գալիլեացի հիւսնը՝ իր զարմիկը, որովհետեւ Անոր մէջ կը տեսնէ աստուածայի՛ն Մարդեղութիւնը, որ ապաշխարանքի պէտք չունի, այլ Ան է մարմնացեալ Աստուածորդին որ ներում կրնայ բաշխել մեղաւոր մարդկութեան:

Նազովրեցի Յիսուս վաւերացնելու համար Յովհաննէս Մկրտիչին երկնային առաքելութիւնը կը համոզէ աննահանջ մարգարէն, որ Ջինք մկրտէ, ըսելով.

«Թո՛յլ տուր հիմա, որովհետեւ այսպիսով կատարած պիտի ըլլանք Աստուծոյ արդար կամքը»--Մատթ. Գ. 15:

Յանկարծ, ի՛նչ սթափեցում և հոգեզմայլ հիացում երբ երկինք կը բացուի ու ճիւնափայլ աղաւնակերպ Սուրբ Հոգին կ՛իջնէ Նազովրեցի

Յիսուսի վրան ու բնիւոշ ձայն մը կու գայ տիեզարական Խորհուրդ Խորինէն, ըսելով.

«Ատիկա՛ է Իմ սիրելի Որդիս, որուն ես հաճեցայ»:

Աստուածահիրաշ ու հիասթանչ տեսութիւններու ականատէս և աստուածառաք Յովհաննէս Մկրտիչ, իր անզիջող ու սահման չճանչցող վարմունքին համար հեռացուած էր Յորդանանի փրկարար ջուրի ափէն ու բանտարկուած Մաքերոնտի բերդը Մեռեալ Ծովու Արեւելեան բանտը:

Դժուար է հաւատալ, որ այսպիսի անվեհեր, սրբակենցաղ ու բազմութիւններ ապաշխարանքի առաջնորդող մարգարէ մը կրնայ շփոթիլ իր հաւատքին ու ականատեսի վկայութեան մէջ: Բանտարկեալ է Յովհաննէս Մկրտիչ և անապատին մէջ գոռացող արդարութեան և իրաւունքի ձայնը անխօս է: Ան լռած է, որովհետեւ Աստուծոյ վախը բարոզելու շրջանը վերջացած է ու հասած Աստուծոյ սիրո՛յ բարոզութեան դարաշրջանը Յիսուս Քրիստոսով: Ան որ բաջատեղեակ էր մարգարէներու նախատեսութիւններուն, այժմ չի կրնար աւելի երկար սպասել իր ազատագրութեան, որպէսզի շարունակէ իր սարսափազդու առաքելութիւնը: Ան եկած էր Եղիա մարգարէի՛ն հոգիով: Ան կը կանչէ իր հաւատարիմ աշակերտներէն երկու նուիրեալներ, որ երթան Նազովրեցի Յիսուսի ու հարցնեն. «Դո՞ւն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի մը սպասենք:»:

Ի՜նչ թշուառ ու ողորմելի կացութիւն Յովհաննէս Մկրտիչին, որ կրնայ պատահիլ մեզմէ ոեւէ մէկուն: Մագնիսացնող մենակեացը ու աշխարհի վայելքները արհամարհող ստոյիկեանը շփոթած է ու ինկած տարակոյսներու յորձանուտը: Ճանչնալու և ըմբռնելու համար Յորդանանու մէջ մկրտող մարգարէն, լսելո՛ւ ենք անոր բարոզները.

> **«Իժերո՛ւ ծնունդներ, ո՞վ սորվեցուց ձեզի փախչիլ վերահաս բարկութենէն: Այսուհետեւ ապաշխարութեա՛ն արժանի պտուղ տուէք. և մի՛ յաւակնիք դուք ձեզի ըսելու թէ՝ Աբրահա՛մը ունինք ձեզի իբրեւ հայր. կ՛ըսեմ ձեզի, որ Աստուած կարող է այս քարերէն Աբրահամի որդիներ յարուցել. որովհետեւ կացինը ահա դրուած է ծառերուն արմատին: Ամէն ծառ, որ բարի պտուղ չի տար, կը կտրուի և կրակը կը նետուի»**
>
> --Մատթ. Գ. 7-10:

Յովհաննէս հրեղէն և ըմբոստ պատգամաբերն է Եհովա Աստուծոյ:

Վեհափառ է Յովհաննէս Մկրտիչ ու գերմարդկային, ան կը պատգամէ զարհուրելի ընտրութիւնը բարիներու և չարերու: Մարմնացեալ եղիա մարգարէն կը յիշեցնէ ան, որու սրտին մէջ սիրոյ և կարեկցութեան հոգին կը պակսէր:

Ցաւալի, տխուր ու անմխիթար է կարապետներու, քարոզիչներու, արդարութեան ջատագովներու, ճշմարտութեան առաջնորդողներու, խաղաղութեան ու սրբութեան ռահվիրաներու վախճանը: Անապատի անտաշ բարանճաւներէն կու գայ Յովհաննէս Մկրտիչ: Քաղաքակրթեալ երեւոյթ չունի ան, չունի նաեւ բաղբենիի նախանձը, կեղծիքը ու փա-

ռատենչութիւնը: Ան գիտէ՛ թէ ինք միայն ճամբայ պատրաստող մըն է ու ո՛չ Քրիստոսը: Ընդունած է թէ ինք պէտք է պզտիկնայ ու Ան որ «Գալու է» պէտք է «Մեծնայ»: Իր ձայնը միշտ կ՛որոտայ ու կը սարսէ լեռները, բայց չի՛ կրնար սարսել մարդկային սրտերը ...: Մինչդե Յիսուս Քրիստոս չսարսեր լեռները, սակայն Իր սիրոյ սրինգահարութեամբ կը յուզէ մարդկային հոգին ու կը կերպարանափոխէ նոյնիսկ դիւահարները:

Եղիա մարգարէն շփոթած ու սարսափած էր Հէզաբել թագուհիի սպառնալիքներէն: Իսկ կարապետ Մկրտիչ կը շփոթի Յիսուս Քրիստոսի, իրեն հանդէպ, ցոյց տուած անկարեկիր ու լուռ կարծուած կեցուածքէն:

Տիտան ու անվեհեր այս մարգարէն, որ սպառնագիր կարդացած էր ժամանակակից թագաւորին՝ Հերովդէսի, յաղթահարուած է իր մտածումներէն ու խորհուրդներէն: Առանց Յիսուսի նո՛ր մարգարէութեան, հին սրբազան մատենագրութիւնը կրնայ գայթակղեցնել կամ շփոթեցնել հաւատացեալը: Նոյնիսկ Նազովրեցի Յիսուսի աշակերտողներէն Կղէովպաս ըսաւ Յարուցեալ Քրիստոսին. «Մենք կ՛ակնկալէինք որ Ա՛ն (Յիսուս) պիտի փրկէր Իսրայէլը»:

Յովհաննէս կարապետ եւս կ՛ակնկալէր, որ Յիսուս պիտի գար ու ազատագրէր զինք բանտէն:

Հակադիր ըմբռնումներ և հասկացողութիւններ որոնք կր բխին հաւատքի նոյն սրբազան մատենագրութենէն: Ինչո՞ւ տեղի կ՛ունենան այսպիսի ներհակ իմացողութիւններ հաւատացեալներու միջեւ: Կեանքի ապրումը այնպիսի բարդ, խորհրդաւոր և կնճռոտ ընթացք մը ճանապարհ մըն է, որ անկարելի է զայն բառերով բացատրել կամ գրաւոր օրէնքներով սահմանաւորել: Մարդկային ապրումը թուաբանական հարց մը չէ, այլ մարդկային կենցաղավարութիւնը ինքնի՛ն հարց մըն է ու անխնելի կէտ: Կեանքին խորհրդաւոր պատասխանը օրէնքներու, պատուիրաններու և բառակազմութեամբ չի՛ բացատրուիր:

Կեանքը կը ցոլափայլի, կը հրավառի ու կը խորանայ իր իմաստին մէջ: Կեանքը իսկութեան մէջ հոգեւոր է ու բարոյական սկզբունքներով կը կառավարուի: Անոնք, որոնք կեանքը կը շփոթեն երազի հետ և կ՛ուզեն զայն վերածել վէպի, ալ աւելի կը շփոթին և յուսահատութեամբ կը վերջացնեն իրենց կեանքը:

Աստուած՝ բոլոր կրօնքներու սկզբնական և հիմնական հարցն ու նիւթն է: Հարցերուն մօտենալու մեր եղանակը, մեր տրամաբանութիւնը ու աշխարհայեացքը կը բացատրուի միայն աստուածայայտնիչ Յիսուս Քրիստոսի ապրումով: Կղպանք մը բանալու համար օտար բանալի մը չեն գործածեր, այլ ի՛ր բանալին: Կեանքի Բանալին Յիսուս Քրիստոսի ապրո՛ւմն է: Կեանքի կնճռոտ խորհուրդը ու անոր կենցաղավարութեան ճեւը կը բացատրուի՝ Անոր ստեղծագործ Արարիչին միջոցով: Ներելու իրողութիւնը մարդկային կեանքի ամենէն դիւրին և ամենէն դժուար հարցերէն մէկն է: Միայն Յիսո՛ւս կը նայի սոյն հարցին Իր անուշ նայուածքովը, որուն առարկայական պատկերը կը տեսնենք խաչեալ աւազակին փրկութեան մէջ:

Անճնազոհ Մարդեղութիւնը, Իր ամբողջանուէր ապրումով, տառապանքով, կարեկցութեամբ և անսպառ սիրոյ զոհաբերումով դարձաւ

կենդանի Բանալին պարզելու ու յայտնելու կեանքի դժուարալոյծ, մանուածապատ ու խրթին թնճուկը՝ յաւերժական կեանքը Ի՛ր տառապանքով ու ցաւով։ Ոչ միայն ապագայ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը, այլ ներկայի մարդավայել ապրումը, հաշտութիւնը և իրար հասկացողութիւնը։

Նորայայտ Աստուածայայտնութիւն՝ Յիսուս երբ կ՛ուզէ խօսիլ Յովհաննէս Մկրտիչի մասին հրեայ ժողովուրդին, զայն կը ներկայացնէ ու կ՛ըսէ.

«Կիներէ ծնածներու մէջ Յովհաննէս Մկրտիչէն աւելի մեծը չէ ելած»։ Ան աւելի մեծ է բան Մովսէս կամ Եղիայ, սակայն **«Երկինքի արքայութեան մէջ ամենէն փոքրը անկէ աւելի մեծ է»**։

Ի՞նչ յեղափոխական միտք ու կրօնական յեղաշրջում կը ներմուծէ Յիսուս, Իր ժամանակակից, հրեայ աստուածաբանութեան մէջ։

Վերոյիշեալ խօսքերը և մէջբերումները թէեւ զգայացունց են, բայց նաեւ աւետարանաշունչ և առաքելական։ Յիսուս Վարդապետի սիրելի Յովհաննէս առաքեալ, անտեսելով հրեայ ռաբբունական մեկնաբանութիւնը Մովսէսի ու Եղիայի մասին, անվեհեր կերպով կը կոթողէ հաւատքի խարիսխ մը ու կ՛ըսէ.

«Օրէնքը Մովսէսի միջոցով, իսկ շնորհն ու ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի միջոցով եղան»

--Յով. Ա. 17։

Վերոյիշեալ առաքելական արտայայտութեան վախազդեցութիւնն ու ծանրութիւնը հասկնալի կրնայ ըլլալ, միայն Յովհաննէս առաքեալի ժամանակակից ապրողներուն։ Յովհաննու առաքեալի խօսքերը վէճ յարուցանելու կամ հերձուածութիւն ներմուծելու համար չեն արտայայտուած, այլ անոր ականատեսի և ականջալուրի վկայութեան ստուգութիւներն են։

Յիսուս Քրիստոս, որպէս կենդանի աստուածայայտնութիւն, Իր աշակերտները դաստիարակելու և անոնց ազգամոլոր նախապաշարումները մաքրագործելու դիտաւորութեամբ կը բարձրացնէ զանոնք աշխարհի ժխորէն հեռու՝ լերան մը ամպածրար գագաթը։ Ան չխօսիր անոնց, այլ կ՛ապրի ու կ՛աղօթէ անոնց հետ։ Աղօթքի ու հոգեկան արբեցութեան ներքեւ, երեք աշակերտներ ականատես կ՛ըլլան իրենց աստուածայայտնիչ Վարդապետին պայծառակերպութեան։

Սուրբ Հոգիի ազդեցութեան ներքեւ, իրենց ալ հոգեկան աչքերը կը բացուին ու կը տեսնեն ոչ միայն իրենց Վարդապետը, այլ նաեւ Մովսէսն ու Եղիան, իրենց ազգային մեծագոյն կարծուած մարգարէները, որոնք զրոյց կ՛ունենան Յիսուս Քրիստոսի հետ։

Աշակերտները՝ իրենց ազգակրօն հաւատքին պատճառով այնպէս կ՛եզրակացնեն, թէ Նազովրեցի Յիսուս ալ մէկն է իրենց պատմական ու հրեղէն մարգարէներէն։ Պետրոս, առանձնաշնորհեալներէն մէկը, առաջ կը նետուի ու կը թելադրէ.

«Տէ՛ր, լաւ է որ մենք այստեղ ենք. եթէ կ՛ուզես, երեք տաղաւարներ շինենք, մէկը քեզի, մէկը՝ Մովսէսի, և

միւսը Եղիայի համար»--Մատթ. ԺԷ.4:

Պետրոս կը մտածէր ազգակրօնական պրիսմակէն, իսկ Աստուած ուրիշ ծրագիր մը ունի Իր Միածինին համար: Աստուծոյ ծրագիրը Յիսուս Քրիստոսի առաքելութեան նկատմամբ յայտնուեցաւ աշակերտներուն լուսաւոր ամպի մը մէջէն մինչ Պետրոս կը խօսէր, ու ամպէն ձայն մը եկաւ և ըսաւ երեք աշակերտներուն.

«Այս է իմ սիրելի Որդիս, որուն ես հաճեցայ, անո՛ր մտիկ ըրէք»:

Երբ աշակերտները այս լսեցին՝ երեսնիվար ինկան և սաստիկ վախցան: Յիսուս մօտենալաւով՝ դպաւ անոնց ու ըսաւ.

«Ոտի՛ ելէք և մի՛ վախնաք»:

Անոնք աչքերնին բարձրացուցին և Յիսուսէ զատ ոչ ոք տեսան:

Ովքե՞ր կը տեսնան մեր աչքերը երբ կը կարդանք պայծառակերպեալ սրբազան Գիրքերը: Մարգարէնե՞րը, հոգեխօս տեսանողնե՞րը, թէ միայն Յիսուս: Ո՞վ է մեր անպարտելի Հերոս՝ Փրկիչը: Մարգարէ՞ մը, սու՞րբ մը, թէ միայն Յարուցեալ ու պայծառակերպեալ Աստուածորդին՝ Յիսուս Քրիստոս:

Արարիչ Աստուած, հաղորդուելու և յարաբերելու համար մարդ արարածներու հետ, ղրկած էր մարգարէներ ու իմաստասէրներ բոլոր ազգերուն բացայայտելու համար Իր Հայրական սէրն ու ողորմածութիւնը: Բայց մարգարէներն ու իմաստասէրները՝ իրե՛նք ալ ըլլալով հողաշէն մարդ, բացատրեցին զԱստուած իրե՛նց իմացական պրիսմակէն:

Յիսուսի պատգամած Աստուծոյ Հայրական սէրը պատռեց հազարաւոր տարիներու խաւարակուռ վարագոյրը յայտնաբերելու համար աշխարհամարդուն, սէ՛ր Աստուծոյ Հայրութիւնը:

Պայծառակերպութեան լերան վրայ երբ ամպածրար վարագոյրը կը վերնայ, աշակերտները չեն տեսներ Հին Կտակարանի հրեղէն մարգարէները՝ Մովսէսն ու Եղիան, այլ միայն Յիսուս: Այս է պարզ ու անպաճոյճ իմաստը, որ մեր Տէրը ջանաց բացատրել ազգայնամոլ Հրեայ ժողովուրդին ու անոնց մէջէն սերած աշակերտներուն: Վերոյիշեալ մեկնաբանութիւնը համեստ վերլուծում մըն է Յիսուսի պատասխանին, որ ուղղարկեց բանտարկուած Յովհաննէս Մկրտիչին:

Թէեւ հաւատացեալ, բայց մենք ալ բանտարկեալներն ենք մեղքի ու կալանաւորները յարանուանական ու նախապաշարումներու, միթէ չունի՞նք գայթակղեցուցիչ հարցումներ հաւատքի, կենցաղի ու մեզի անծանօթ կարծուած ապագայի մը համար:

Ականջալո՛ւր ըլլանք Յիսուս Քրիստոսի
ուղղարկած յուզիչ պատասխանին որ ըսաւ.

«Երանի՛ անոր որ իմ պատճառաւ չի գայթակղիր»:

Ապրիլ 21, 1988
Թորոնթօ